

ROMÂNIA ÎN PERIOADA AUGUST 1944 — MARTIE 1945

(LUPTA PENTRU INSTAURAREA UNUI GUVERN DEMOCRATIC. REFORMA AGRARĂ DIN MARTIE 1945)

Lecție de comunicare de noi cunoștințe la cl. a VIII-a.

1. Situația politică și economică după victoria insurecției naționale antifasciste armate

a) *Revoluția populară*¹

- Etapa desăvârșirii revoluției burghezo-democratice
(23 aug. 1944 — 30 dec. 1947)
- Etapa revoluției socialiste

b) *Sarcinile primei etape a revoluției populare*²

- Continuarea războiului antihitlerist
- Redobândirea independenței naționale
- Instaurarea unui guvern democratic
- Înfăptuirea reformei agrare
- Refacerea economică a țării

c) *Situația economică*

- producția industrială scăzută cu cca 40—50% față de nivelul antebelic
- transporturile dezorganizate
- producția agrară scăzută
- inflație

d) *Situația politică*

- primul guvern format din reprezentanți ai Blocului Național Democrat prezidat de Const. Sănătescu³
- măsuri luate : abrogarea legislației fasciste ; introducerea Constituției din 1923 ; desființarea lagărelor de concentrare ; acordarea de libertăți politice.

e) *Creșterea rolului politic al P.C.R.*⁴

- reorganizarea activității P.C.R. în condiții de legalitate
- reorganizarea mișcării sindicale (1 sept. 1944)
- reorganizarea activității U.T.C.⁵
- formarea de comitete țărănești⁶

II. Crearea Frontului Național Democrat⁷

- platforma-program din 24 sept. 1944 :
  - continuarea războiului antihitlerist pînă la victoria completă
  - exproprierea moșierilor, împrăștierea țăranilor
  - democratizarea țării
  - pedepsirea criminalilor de război
  - refacerea economică
  - egalitate națională
- la platformă aderă : Partidul Social Democrat, Comisia de organizarea mișcării sindicale, Frontul Plugarilor, Uniunea Tineretului Comunist, Apărarea Patriotică, Madosz-ul, Societatea scriitorilor din România, Uniunea Patrioților.
- constituirea Consiliului Național al Frontului Național Democrat, 12 oct. 1944.⁸
- formarea celui de al doilea guvern prezidat de generalul Const. Sănătescu, 4 noiembrie 1944⁹
- activitatea F.N.D. :
  - repunerea în funcție a unor întreprinderi
  - înlocuirea foștilor primari și prefecți
  - democratizarea instituțiilor de stat
  - formarea guvernului prezidat de N. Rădescu, 6 dec. 1944

III. Instaurarea guvernului democratic

- programul de guvernare din 28 ian. 1945 elaborat de Frontul-Național Democrat¹⁰
- Congresul general al Sindicatelor Unite 26—30 ian. 1945
- Confederația Generală a Muncii din România¹¹
- acțiunile revoluționare ale țăranimii în alianță cu proletariatul pentru împărțirea pămîntului
- mitingul de la 24 februarie 1945 din București¹²
- instaurarea primului guvern democrat prezidat de dr. Petru Groza, 6 martie 1945¹³

IV. Înfăptuirea reformei agrare

- legiferarea reformei agrare, 23 martie 1945¹⁴
- expropriate 1.468.946 ha teren
- caracterul democratic al reformei

Concluzie : Instaurat datorită luptei maselor populare sub conducerea P.C.R., primul guvern democratic de la 6 martie 1945 prezidat de dr. Petru Groza legiferează reforma agrară ce are un profund caracter democrat avînd ca rezultat desființarea celei mai reacționare clase sociale din România — moșierimea. În focul luptei pentru înfăptuirea reformei agrare s-a întărit și cimentat alianța dintre clasa muncitoare și țăranime.

Comentariu istoric

1) Victoria insurecției naționale antifasciste armate din august 1944 a marcat începutul revoluției populare, în desfășurarea căreia se deosebesc două etape ce formează un proces revoluționar continuu, și anume: etapa desăvârșirii revoluției burghezo-democratice ce pregătește condițiile pentru înfăptuirea celei de a doua etape, etapa revoluției socialiste.

2) În cadrul noilor condiții create s-a trecut la înfăptuirea unor măsuri ce urmăreau democratizarea vieții publice, defascizarea aparatului de stat, acordarea de libertăți cetățenești.

3) Primul guvern, prezidat de generalul Constantin Sănătescu a fost format din generali, tehnicieni, reprezentanți ai palatului, cât și din reprezentanți ai partidelor ce alcătuiau Blocul Național Democrat.

4) Imediat după victoria insurecției naționale antifasciste armate a crescut influența P.C.R. în rîndurile maselor, cât și prestigiul organizațiilor democratice. Afirmarea prestigiului P.C.R. se vedește și în faptul că imediat după ieșirea din ilegalitate numără 100.000 de membri.

5) Corespunzător noii etape de trecere la activitatea legală, se reorganizează activitatea unor organizații de masă. Pentru afirmarea participării active a tineretului la mărețele realizări revoluționare se reorganizează activitatea U.T.C. în condiții legale.

6) Sub conducerea P.C.R. activitatea Frontului Plugarilor se intensifică. După 23 aug. 1944 se organizează comitete țărănești ce au ca scop mobilizarea și organizarea țărănimii la lupta pentru înfăptuirea reformei agrare.

7) În condițiile în care elementele reacționare din țară se opuneau înfăptuirii măsurilor cu caracter democratic, Partidul Comunist Român se orientează spre unirea tuturor forțelor democratice. Crearea Frontului Național Democratic reprezintă o victorie a forțelor democratice.

8) Din Consiliul Național al F.N.D. făceau parte reprezentanți ai tuturor organizațiilor ce au aderat la platforma din 24 sept. 1944.

9) Concentrarea forțelor democratice în jurul P.C.R. prin crearea F.N.D. a schimbat raportul de forțe politice din țară și a avut ca urmare directă formarea unui nou guvern la 4 noiembrie 1944 din componența căruia forțele democratice dețineau 6 ministere și 3 subsecretariate de stat.

10) La 28 ian. 1945 P.C.R. elaborează și publică programul de guvernare al F.N.D., program ce avea la bază platforma din sept. 1944, ținînd seama de mersul evenimentelor interne și internaționale. Acest program mai cuprindea: democratizarea și reorganizarea forțelor armate, reîntoarcerea prizonierilor de război din U.R.S.S. și alte state și înfăptuirea reformei agrare.

11) Lupta pentru instaurarea unui guvern democratic s-a dus paralel cu afirmarea rolului conducător al P.C.R. și al clasei muncitoare. Un rol important în afirmarea clasei muncitoare pe arena vieții politice și economice din această etapă l-a constituit desfășurarea primului Congres General al Sindicatelor Unite din 26—30 ian. 1945 cât și crearea Confederației Generale

a Muncii din România. La acea dată existau cca 519.000 salariați cuprinși în sindicate.

12) În întreaga țară, la sfârșitul lunii februarie 1945 se intensifică demonstrațiile forțelor democratice ce cereau instaurarea unui guvern democrat, democratizarea aparatului de stat, reforma agrară. Pentru aceasta, demonstrația care a cunoscut cea mai mare amploare (600.000 de participanți) a fost la 24 februarie 1945 la București. Paralel cu aceste demonstrații s-a dus lupta pentru înlocuirea prefecților; acțiuni revoluționare în această etapă care s-au soldat cu ocuparea prefecturilor de către masele populare au avut loc la Caracal, Turnu Măgurele, Craiova, etc.

13) Sub presiunea maselor populare, la 6 martie 1945 se instaurează primul guvern democrat din țara noastră prezidat de dr. Petru Groza. Instaurarea acestui guvern a însemnat victoria forțelor democratice sub conducerea P.C.R., în lupta pentru democratizarea conducerii țării.

14) Țărănimea în alianță cu clasa muncitoare începuse acțiuni de împărțire a pământului. La 23 martie 1945 este legiferată reforma agrară care a avut urmări în structura socială și în viața economică a satelor. Peste 400.000 de familii de țărani fără pământ își întemeiază gospodării, iar cca 500.000 familii de țărani cu pământ puțin și-au întărit puterea economică. Instaurarea guvernului democrat de la 6 martie 1945 cât și înfăptuirea reformei agrare s-a făcut în condițiile unei înverșunate împotriviri a grupărilor politice reacționare ce găseau sprijin în existența monarhiei.

Îndrumări metodice

Scopul urmărit în această lecție este acela de a-i face pe elevi să înțeleagă noțiunea de revoluție populară, să cunoască condițiile obiective în care a început realizarea sarcinilor primei etape a revoluției populare și rolul P.C.R. în conducerea maselor pentru instituirea unui guvern democrat și înfăptuirea reformei agrare. Considerăm că este indicat ca lecția să se desfășoare în muzee care oferă condiții optime, acolo unde profesorul are la dispoziție un bogat material documentar autentic. În București lecția se poate desfășura în cadrul Muzeului de Istorie al R. S. România sau în cadrul Muzeului de Istorie al Orașului București. În acest caz, este necesar ca la această temă să se includă un subpunct: *Rolul luptei maselor populare din București pentru primul guvern democrat, acțiunile muncitorilor și maselor populare din București pentru înfăptuirea reformei agrare*. Considerăm necesar să se aducă elemente de cunoaștere a istoriei locale, ce contribuie în mai mare măsură la educarea patriotică a elevilor.

În ceea ce privește școlile din provincie, lecția se poate desfășura în cadrul muzeelor locale sau județene, introducându-se ca subpunct: *Rolul județului în înfăptuirea reformei agrare*. Deci nici în această situație nu trebuie neglijată partea de cunoaștere a istoriei locale.

De asemenea, lecția se poate desfășura pe bază de proiecții, folosind setul de diapozitive „Istoria patriei”. În acest caz, se va folosi diapozitivul 211 pentru a ilustra demonstrațiile forțelor democratice în lupta pentru instaurarea unui guvern democratic. Diapozitivul 212 pentru a ilustra demonstrația din

24 februarie 1945 cu scopul de a înlătura guvernul Rădescu și a instaura un guvern al F.N.D. Pentru a ilustra efervescența revoluționară a mașelor la 6 martie 1945 se va folosi diapozitivul 213. Pentru reforma agrară se va folosi diapozitivul 214 ce reprezintă împărțirea pământurilor moșierești.

Folosirea proiecțiilor, încadrarea imaginilor în lecție, vor facilita transmiterea cunoștințelor. Folosirea elementelor de istorie locală crează posibilitatea elevilor de a-și dezvolta capacitatea de selectare, apreciere și generalizare; ei se deprind astfel să stabilească noi legături între fenomenele și faptele istoriei caracteristice acestei perioade de transformări revoluționare.

BIBLIOGRAFIE

1. Nicolae Ceaușescu, „România pe drumul desăvîșirii construcției socialiste“, vol. I, Editura Politică, București, 1968, p. 276—280.
2. Ibidem, 343—345.
3. Miron Constantinescu, Constantin Daicoviciu, Ștefan Pascu, „Istoria României“, compendiu, ed. II-a, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971, p. 454—462.
4. * * * „Momente din istoria poporului român“, Editura Politică, București, 1966, p. 167—169.

GLORIA CEACALOPOL